

ZOMERSCHOLEN IN VLAANDEREN 2020

Presentatie voor de Commissie ad hoc
voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid

ONDERZOEKSTEAM

Pieter
Verachtert

Kim
Bellens

Elien
Sneyers

Tim
Surma

Daniel
Muijs

CONTEXT

CONTEXT ONDERZOEK ZOMERSCHOLEN

- Invloed COVID-19 op onderwijs (periode 13 maart t.e.m. einde schooljaar): sluiting scholen + overschakeling op gedeeltelijk of volledig afstandsonderwijs
- Bezorgdheden over gevolgen op leren van (specifieke groepen) leerlingen
- Dubbele oproep voor de organisatie van COVID-19-zomerscholen
 - Maatwerk – deel van onderwijstraject
 - Centrale rol voor onderwijsinstellingen – lokale en provinciebesturen
- Oproep evaluatie van de zomerscholen 2020:
 - In kaart brengen van de zomerscholen die georganiseerd werden
 - Praktijkgerichte en wetenschappelijk onderbouwde inspiratiegids zomerscholen

ONDERZOEKSOPZET EN RESPONS

ONDERZOEKSOPZET

1. Vragenlijstenonderzoek

- Alle zomerscholen - representatief
- Digitale vragenlijsten
 - Leerlingen
 - Ouders
 - Medewerkers
 - Coördinatoren en locatieverantwoordelijken
- Data uit beleidsdatabank DOV

2. Case study's

- Selectie van 11 zomerscholen
- 1-daags bezoek door onderzoekers
 - Interviews met leerlingen, ouders, coördinatoren en medewerkers
 - Klasobservaties

Primair analyseniveau = zomerschoolaanvraag

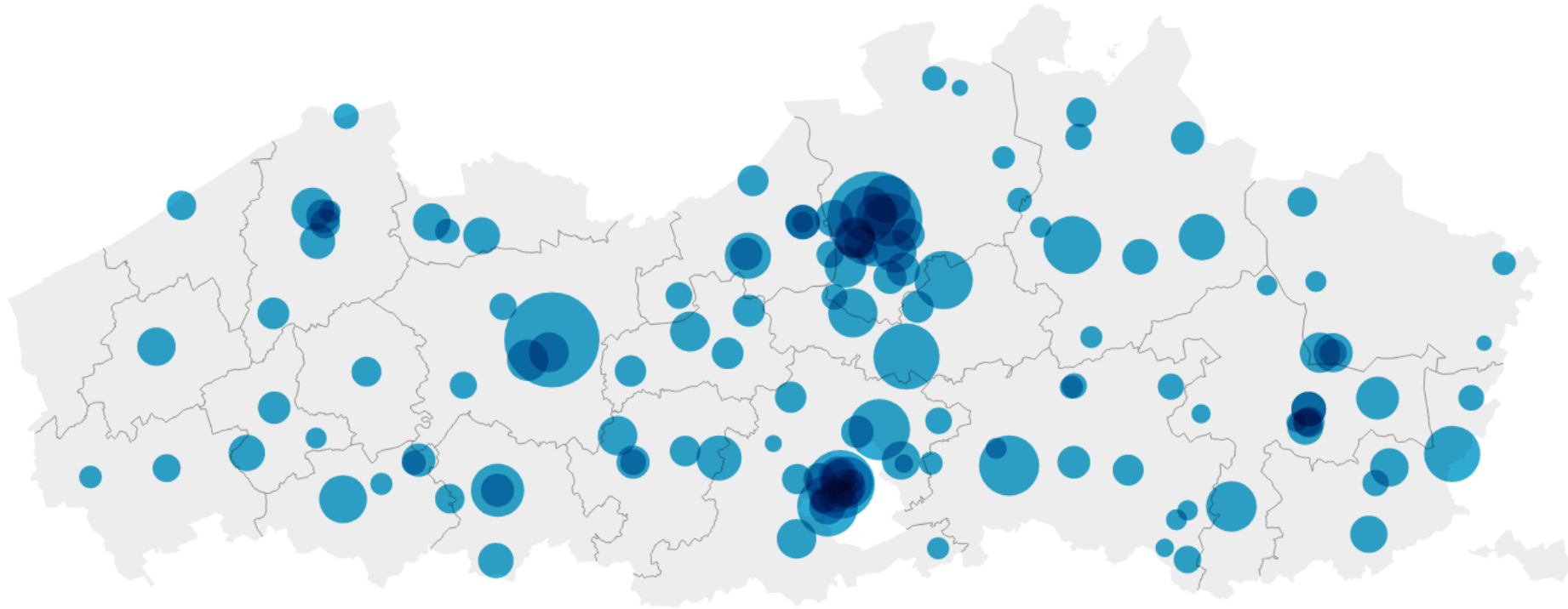
RESPONS VRAGENLIJSTENONDERZOEK

	Leerling- vragenlijst	Ouder- vragenlijst	Medewerker- vragenlijst	Coördinator- vragenlijst
Aantal ingevulde vragenlijsten (responspercentage)	871 (12,0%)	554 (7,4%)	647 (46,9%)	137 (53,3%)
Aantal zomerscholen (responspercentage)	56 (40,6%)	59 (42,8%)	84 (60,9%)	100 (72,5%)
Gemiddeld responspercentage per zomerschool (min – max)	24,4% (1,9% - 92,3%)	18,0% (1,7% - 60,9%)	-	-

RESULTATEN

DE VLAAMSE ZOMERSCHOLEN

- **138 zomerscholen** – 226 locaties – 747 klassen – 7521 leerlingen – ± 1400 medewerkers

ONDERWIJSNIVEAU & TYPE AANVRAGER

- Hoofdzakelijk zomerscholen met aanbod voor leerlingen lager onderwijs
- Lokale besturen en onderwijsverstrekkers zijn de stuwende krachten achter de zomerschoolaanvragen
- Zomerschoolniveau:
 - Lokaal bestuur: 69 (50,0%)
 - Onderwijsverstrekker: 61 (44,2%)
 - Andere: 8 (5,8%)

	N	%
LO	81	58,7%
andere	5	6,2%
lokaal bestuur	49	60,5%
school	27	33,3%
LO & SO	25	18,1%
andere	2	8,0%
lokaal bestuur	16	64,0%
school	7	28,0%
SO	32	23,2%
lokaal bestuur	4	12,5%
school	28	87,5%
TOTAAL	138	100,0%

TIMING

	N	%
Twee weken in juli	10	7,2%
Week 4 juli + week 1 augustus	4	2,9%
Week 1 en 2 van augustus	8	5,8%
Week 2 en 3 van augustus	36	26,1%
Week 3 en 4 van augustus	51	37,0%
>2 weken in juli	1	0,7%
>2 weken in augustus	5	3,6%
2 weken of meer in juli en augustus	23	16,7%
	138	

Concentratie in de laatste drie weken van augustus

PRAKTISCHE ORGANISATIE: SAMENWERKING

- Belangrijkste samenwerkingsverband = lokaal bestuur + lokale scholen
- Verder:
 - Sportclubs, jeugdwerk-, cultuur- en vrijetijdsorganisaties: verrijkingsaanbod
 - Sociale organisaties (bv. buurtwerkorganisaties, jeugdorganisaties, organisaties voor samenlevingsopbouw, enz.): werving leerlingen
 - Hogescholen: toeleveren van studenten als medewerkers voor het onderwijsaanbod;
 - CLB's, pedagogische begeleidingsdiensten, ondersteuningsnetwerken en andere diensten voor onderwijsondersteuning: diverse invullingen van ondersteuning
 - Provincies: ondersteunend aanbod voor zomerscholen op hun grondgebied
- Samenwerking wordt als meerwaarde gezien, maar invloed van COVID-19

FINANCIËLE EN MATERIËLE ONDERSTEUNING

- Veel zomerscholen maakten pas hun financiële eindbalans op ná dataverzameling
 - 1 op 4 geeft aan dat subsidie niet volstond om kosten te dekken
 - Bijna helft weet het nog niet...
- Eén derde van de zomerscholen krijgt extra financiële ondersteuning (naast subsidie)
 - Hoofdzakelijk door lokale besturen
- Beperkt aantal coördinatoren geven aan dat ze plannen moesten schrappen o.w.v. financiële redenen
- 1 op 3 zomerscholen kreeg vorm van materiële ondersteuning
- Slechts 14% van zomerscholen werkte met vorm van waarborg

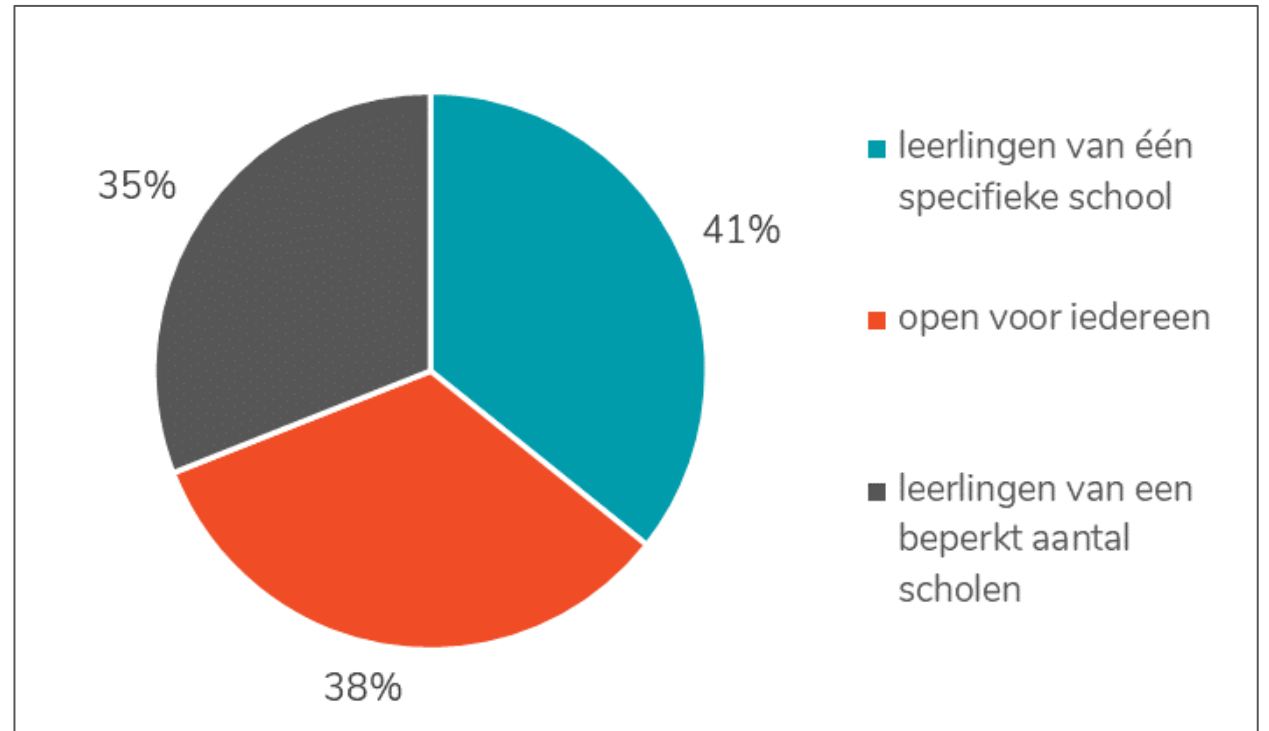
DOELSTELLINGEN ZOMERSCHOLEN

	N
Het wegwerken van leerachterstand opgelopen naar aanleiding van de COVID-19-maatregelen	73
Het aanbieden van nieuwe leerstof als voorbereiding op het nieuwe schooljaar	12
Het zelfvertrouwen van leerlingen verhogen	59
De taalvaardigheid van leerlingen verhogen	67
De schoolse betrokkenheid van de leerlingen verhogen	40
Leerlingen ondersteunen en begeleiden bij hun vakantietaak/herexamens	8
De prestatiekloof tussen leerlingen met een nadelige versus voordelige (thuis)achtergrond verkleinen	33
De sociale vaardigheden/relaties van de leerlingen versterken	39
Het ondersteunen van een gepaste studiekeuze of studie-oriëntering	7
Aanleren van vaardigheden 'leren leren' bij leerlingen	24
Andere	11

Bron: coördinatorvragenlijst (Totaal N = 77)

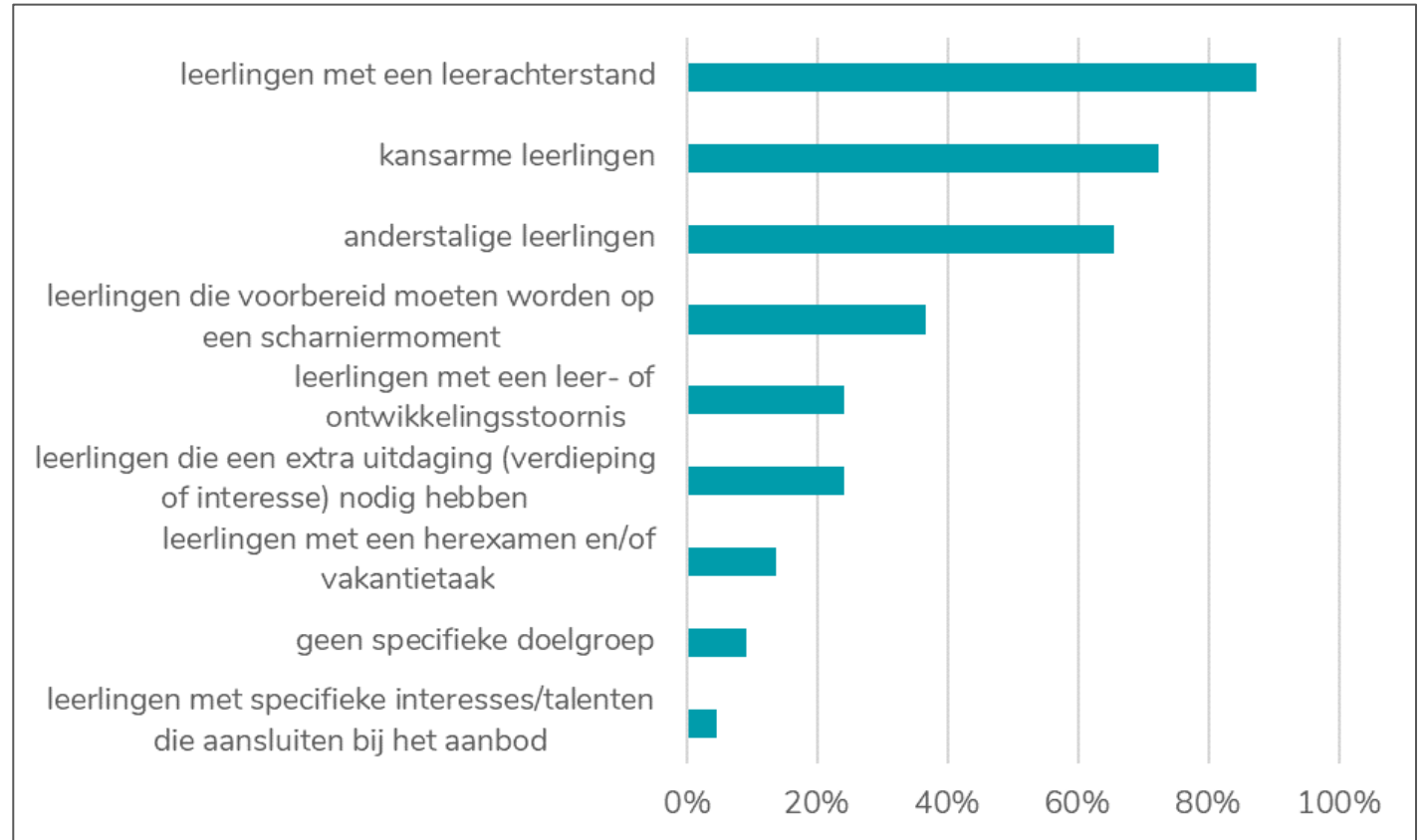
BEOOGD DOELPUBLIEK

- Aanvraag:
2/3 open aanbod, 1/3 gesloten
- Coördinatorvragenlijst →
- Maar: sommige zomerscholen hebben aanbod gewijzigd i.f.v. omstandigheden (CSB)

BEOOGD DOELPUBLIEK

- Volgens de coördinatoren
- Drie groepen steken er bovenuit
- Beoogd doelpubliek // opzet van subsidiëring zomerscholen

GEREALISEERD DOELPUBLIEK

- Coördinatoren geven aan dat doelpubliek bereikt werd (Likertwaarden 1 → 4):
 - “Er namen hoofdzakelijk leerlingen deel die tot het doelpubliek behoorden.” ($\bar{x} = 3,60$; $sd = 0,62$)
 - “Er namen hoofdzakelijk leerlingen deel die niet tot het doelpubliek behoorden.” ($\bar{x} = 1,40$; $sd = 0,61$)
- Kenmerken deelnemende leerlingen:
 - 28,9% heeft niet de Belgische nationaliteit
 - Helft groeit op in minstens gedeeltelijk anderstalige thuisomgeving
 - 12,8% OKAN-leerlingen
 - Aandeel leerlingen met lage SES ligt (bijna) dubbel zo hoog als in Vlaamse schoolbevolking
 - 1 op 5 heeft schoolse achterstand
- Gemiddeld beperkte uitval, maar grote verschillen tussen zomerscholen
 - gemiddeld namen 86% van de leerlingen minstens 80% van de dagen deel (soms iets meer dan 50%)
 - 4% startte maar haakte al voor de helft af (soms tot 20%)

TOELEIDING VAN LEERLINGEN

- Grote rol van 'gewone' school in toeleiding
- Vaak combinatie van open en brede communicatie met het individueel aanspreken van leerlingen en hun ouders
- Aanklampend werken is belangrijk!

Actieve rol bij het aantrekken van leerlingen?	M	SD
Lokaal bestuur (OCMW, stadsdienst, dienst gelijke kansen, enz.)	2,08	1,21
Scholen waarmee samengewerkt werd	2,58	1,28
De klassenraad van onze school	2,77	1,18
Klasleerkracht(en)	3,05	0,97
Zorgteam/leerlingenbegeleiding	3,15	1,04
CLB	1,53	0,74
Ouders	2,26	0,92
Externe organisatie(s)	1,58	0,87

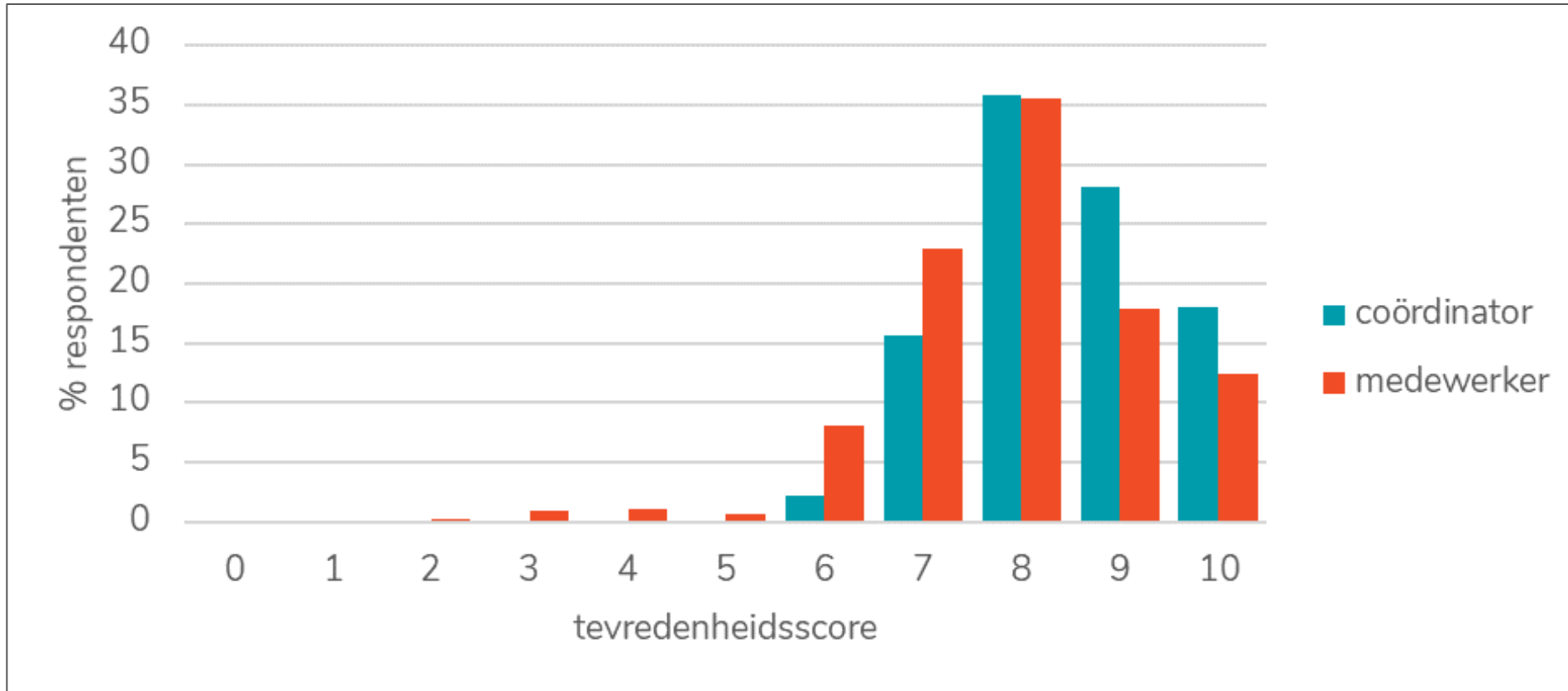
PERSONEEL ZOMERSCHOLEN

- Coördinatoren:
 - Meestal personeel van lokaal bestuur of onderwijsverstrekker
 - Wisselend betrokken bij inhoudelijk aanbod (open vs. gesloten)
- Medewerkers:
 - Onderwijsaanbod → 70% leerkrachten of studenten lerarenopleiding
 - 1 op 5 heeft geen pedagogisch bekwaamheidsbewijs
- Goede medewerkers vinden niet eenvoudig (zeker voor open zomerscholen)
 - Timing
 - Statuut en vergoeding
 - Vrijwilligheid

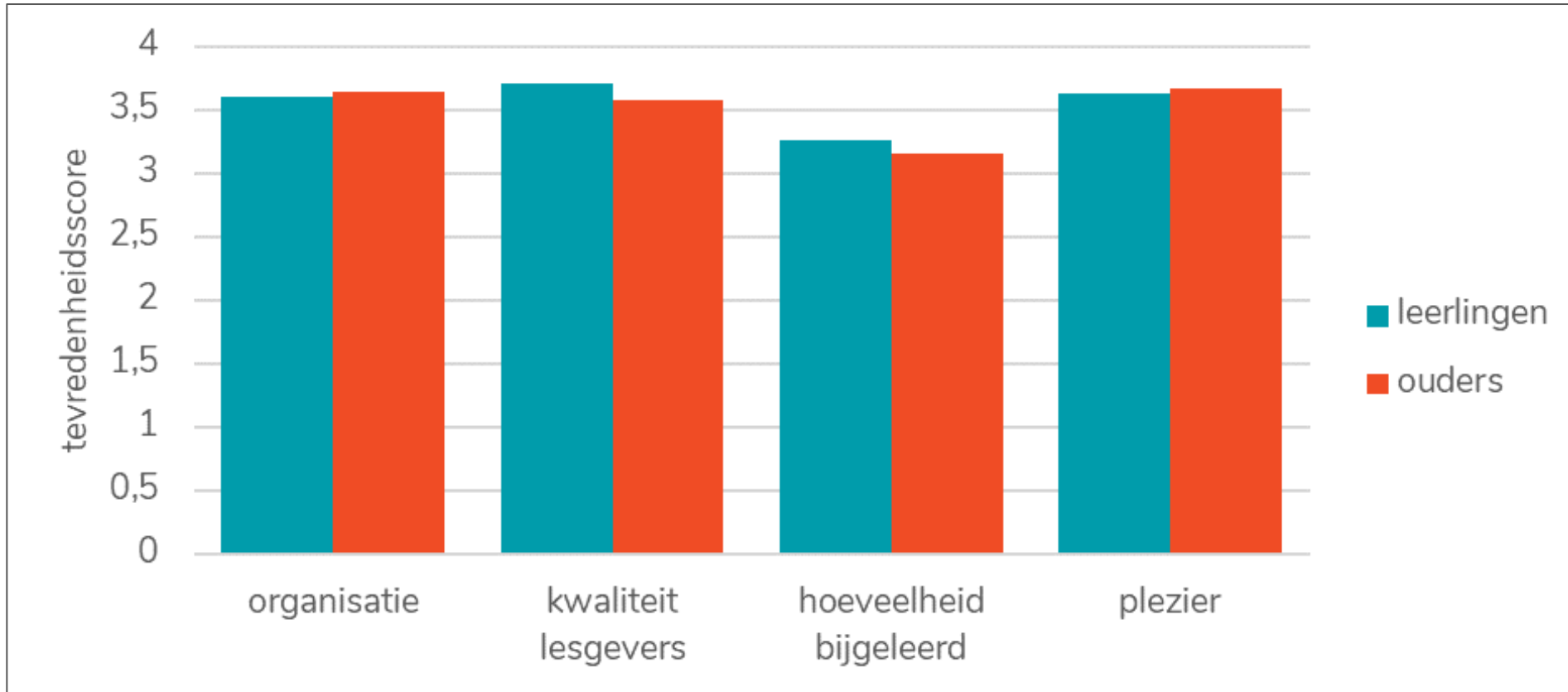
INHOUDELIJKE ORGANISATIE

- Vaak duidelijk onderscheid tussen onderwijs- en verrijkingsaanbod
- Grote focus op Nederlands/taal (94,9%) en wiskunde (89,7%)
- Breed verrijkingsaanbod
- Niet alle zomerscholen en medewerkers hadden even goed zicht op de didactische beginsituatie van leerlingen
 - Zeker in zomerscholen met open aanbod
 - Bemoeilijkt 'aanbod op maat'
- Zomerscholen rapporteren gemiddeld positief klasklimaat

TEVREDENHEID

TEVREDENHEID

GEPERCIPIEERDE EFFECTIVITEIT

- In welke mate schatten betrokkenen in dat doelen zomerschool bereikt werden?
- Over het algemeen hoge scores
- Laagste scores voor:
 - prestatiekloof tussen leerlingen met een nadelige vs. voordelige (thuis)achtergrond verkleinen
 - wegwerken van leerachterstand opgelopen naar aanleiding van de COVID-19-maatregelen
 - aanbieden van nieuwe leerstof als voorbereiding op het nieuwe schooljaar (enkel co.'n)
- Niet-academische doelen lijken wat minder positief beoordeeld te worden
- Aanzienlijke variatie in oordelen...

BELEIDSAANBEVELINGEN

WE STELLEN AAN DE OVERHEID VOOR OM

1. te blijven investeren in de Vlaamse zomerscholen
2. een scherpere focus te hanteren in de doelstellingen van zomerscholen
3. een faciliterende rol op te nemen in de realisatie van de zomerschool(doelen)
4. initiatieven te nemen waardoor zomerscholen nog beter in staat zijn om kwaliteitsvolle medewerkers aan te trekken
5. bij een volgende organisatieronde van zomerscholen een ruimer tijdspad te voorzien
6. de subsidiëring van de Vlaamse zomerscholen grondig te evalueren en bij te sturen waar nodig
7. te investeren in een wetenschappelijke monitoring van het effect van de Vlaamse zomerscholen

WE STELLEN AAN ZOMERSCHOOLORGANISATOREN VOOR OM

1. te investeren in nauwe samenwerkingsverbanden met de aanleverende scholen
2. duidelijker te kiezen voor het gericht wegwerken van leerachterstand als primair doel van de zomerschool

ExCEL.THOMASMORE.BE

ExCEL | EXPERTISECENTRUM
VOOR EFFECTIEF LEREN
@THOMAS MORE

DOELSTELLINGEN ZOMERSCHOLEN

	N	
Remediëring	16	(11,6%)
Vorbereiding/stimulering	10	(7,2%)
Beide	112	(81,2%)

- Bron: aanvraag.
- Weinig verschil tussen zomerscholen.
- Oorzaak te zoeken in onduidelijk verschil tussen remediëring en voorbereiding? Wegwerken van leerachterstanden (= remediëring) leunt aan bij voorbereiden voor volgend schooljaar.